

ELŐFIZETÉSI ÁRA

EGÉSZ ÉVRE
FÉLÉVRE12.— K.
6.— K.NEGYED ÉVRE
EGYES SZÁM3.— K.
—60 K.

FŐSZERKESZTŐ

DR. BISCHITZ BÉLA
ÜGYVED.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

BUDAPEST, IV., (BELVÁROS) MOLNÁR-UTCA 33.
TELEFON 108—00.
HIRDETÉSEK mm. SZÁMITÁSSAL DIJSZABÁS SZERINT

Az arany kohászatának újabb fejlődése.

Írta: Altnéder Ferenc kohómérnök, Nagybánya.

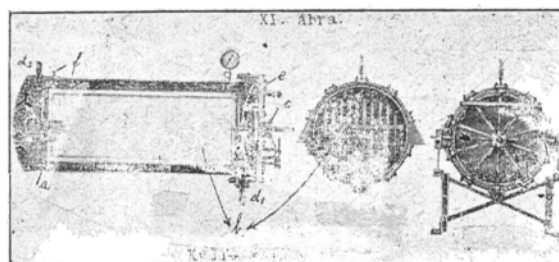
III.

Rövid idő alatt nagyon elterjedt az Oliver szűrő használata. Az Oliver szűrője egy dobból áll, mely dob egymással kellőszzerűen elhelyezett rekeszekre van osztva s e rekeszek egy szelepnek fordítása által összeköttetésbe hozhatók a vacuumvezetékekkel, vagy pedig a fuvólég-vezetékekkel. A szűrődob egy edényben forog s ez edény a szürendő iszapos folyadékkal van megtöltve. A készülék úgy van meg szerkesztve, hogy a míg egy bizonyos szűrőrekesz, vagy ráma az iszapos folyadékba van bemenülve, addig az illető szűrőráma a vacuumvezetékekkel áll összeköttetésben, amint az illető szűrőrész a zavaros folyadékból kiemelkedik, folyadék helyett levegőt kezd magán keresztülszívni s az iszapban levő folyadékkal kevert levegő még mindig a vacuumvezetékbe jut. A szűrődob felső része felett egy vagy két cső van elhelyezve s e csővekből nagyon sok és nagyon apró sugarakban mosóvíz folyik a szűrőre, illetve a szűrőre tapadó iszaprétegre. Mielőtt az iszappal bevont szűrőrészek ismét belemerülnének a szürendő zavaros folyadékba, a mosóviznek és a vacuumnak együttes hatása folytán tökéletesen kimosódnak s a szabályozó szelepnek megfordítása folytán a fuvóléggel jönnek összeköttetésbe. A fuvólevegőnek és a kaparónak együttes hatása folytán a szűrővászonról leválik a rátapadt s kimosott iszap s az illető szűrőrész tovább dolgozhatik. Az Oliver szűrője nagy egyszerűségénél fogva nagy elterjedésnek örvend különösen Mexicóban.

Nagy reményeket fűztek néhány évvel ezelőtt a Hunt automatikus homokszűrőjéhez, e szűrő azonban nem felelt meg a várakozásnak s nem bírt versenyezni az ismertetett szűrőkészülékekkel.

Míg az ismertetett szűrőkészülékek mind az u. n. vacuumszűrők csoportjába tartoznak, addig a következő sorokban ismertetett szűrőkre a szűrősajtó elnevezés illik. A Kelly szűrősajtója egy acél, vagy kovácsoltvas hengerből (a) áll, mely hengerbe hosszukás szűrőcellák (b) vannak elhelyezve. A szűrőhenger elülső része egy (c) csapvány segítségével légmentesen, illetve folyadékmentesen oda szorítható a szűrőhengerre. A szűrőhengernek elülső részéhez van-

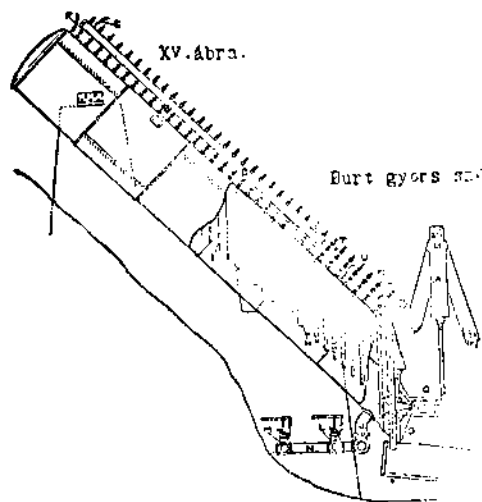
nak erősítve a szűrőcellák, melyek a szűrőhenger elülső részének mozditása útján könnyen ki és betolhatók a szűrőhengerbe. Az egyes szűrőcellák két vezetékkel vannak ellátva, egy alsóval a szűrőcellákba beszorított folyadék elvezetésére (d) és egy felső csővel a szűrőcellák belsejébe való gőzbevezetés céljára a szűrőcellák külső részére tapadó iszapnak letakarítása végett. A szűrőhenger két nyílással (d_1 , d_2) van ellátva, melyeken keresztül a szűrőhenger töltése és kiürítése történik. A szűrőkészülék működési módja a következő. Mindenekelőtt a szűrőhengernek elülső részét vagyis fejét szorítják hozzá a szűrőhengerhez. Ezáltal természetesen a szűrőcellákat is betolták a szűrőhengerbe. Most bebocsátják, vagy bepréselik a szürendő iszapos folyadékot a szűrőhengerbe. Ha egy a szűrőhenger tetején levő vizlásmutató cső (f) azt mutatja, hogy a szűrőhenger már megtelt a szürendő iszappal, akkor jelzett

csövet elzárják s folytatják az iszapnak a szűrőhengerbe való beleréselését. Az alkalmazott nyomás folytán, mely nyomás 3—4 atmoszpherát szokott kitenni, de 9 atmoszpheráig is fölmehet a szűrősajtóban levő folyadék keresztül a szűrőcellák vászon burkolatján s a szűrőcellákban levő kivezető csővön át eltávozik a szűrősajtóból. Ha a szűrőcellák külső falára rakódott iszapréteg a kellő vastagságot elérte, akkor kinyitják a szűrőhenger alsó kivezető nyílását (d_1 , t) és az iszapbevezető felsőnyíláson (d_2) keresztül

nem iszapos folyadékot nyomással, hanem csak comprimált levegőt vezetnek be a szűrőszájába, hogy a szűrőlevelekre is nem rakodott iszapos folyadékot kiszorítsa a szűrőhengerből. Mikor a szűrőszájából minden folyadék eltávozott, a szükséglet szerint aranymentes cyankaliumoldatot, vagy mosóvizet vezetnek be az alsó (d) nyíláson át a szűrőhengerbe. Ha a cyankaliumoldat, illetve mosóvíz kellőképpen kimosta a szűrőcellákra tapadó iszapot, ismét comprimált levegőt engednek be a szűrőhengerbe, s a mikor a comprimált levegő kinyomta a szűrőcellákra tapadó iszapban levő folyadékot, lecsavarják a szűrőhenger elülső részét, s a szűrőcellák saját súlyuk folytán kiszaladnak a szűrőhengerből. A szűrőcellák és szűrőhenger ugyanis ellensúlyozva vannak s az ellensúly úgy van megválasztva, hogy az üres cellák könnyen ki és betolhatóak a szűrőhengerbe. A szűrőcellákra tapadó iszap folytán megnehezített cellák azonban maguktól szaladnak ki a szűrőhengerből, mihelyt a szűrőhenger feje le lett csavarva. Ha megtörtént, gőzt vezetnek be a szűrőcellákba, a szűrőcellák külső falára tapadó iszap onnan lehullik s megkezdődhetik a következő tétel szűrése. Egy szűrési és kimosási ciklus mindössze 1 órát vesz igénybe, míg ugyanez a művelet a Butters és a Moore típusu vacuum-szűrőknél 2—3 órát kíván.

Némileg hasonlít a Kelly szűrőjéhez a Burt gyors szűrője. E szűrő szintén egy kovácsvas vagy acél hengerből áll, mely hengerben vannak elhelyezve

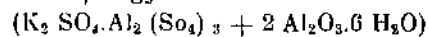
a szűrőcellák. (H) E szűrőnél azonban az egyes szűrőcellák nem járnak ki és be a szűrőhengerbe, hanem e helyett a szűrőhenger oly ferdén van fölállítva, hogy a pogácsaképződésnek és a képződött pogácsának kimosása után a szűrőlevelekről lehulló iszap a szűrő aljában gyűl össze, honnan kimosatják. Más különben e szűrőnek működési módja megegyezik a Kelly szűrő működési módjával.

(Folytatjuk.)

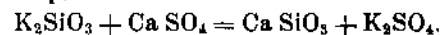
Silikátok föltárása és cementté való földolgozása.

A silikátok föltárására nemrég már ismertettük az eljárást, amely abban állott, hogy a silikátokat ammoniumkarbonátnak nagy feszültségű gőzeivel kezeljük, miáltal a silikátokban tartalmazott alkáliák karbonát alakjában kivonatnak. Újabb kísérletek már most azt mutatták, hogy az ammoniumkarbonát gőzeivel eszközölt föltárás közveve a silikátokban lévő alkáliáknak szulfátok alakjában való kivonását is lehetővé teszi.

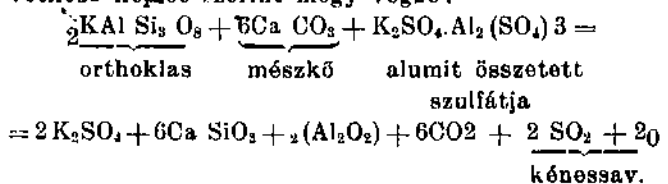
Az eljárás szerint azáltal érjük ezt el, hogy a silikátokat az ammoniumkarbonát gőzeivel való kezelés előtt mészkővel, vagy valamely földfémmel és valamely szulfáttal izzítjuk. Előnyös ezen célra földfém-szulfátot, vagy alunítot

alkalmazni; ez utóbbi anyagnak alkalmazása azzal az előnyvel jár, hogy az már maga is tartalmaz káliumszulfátot és így ezen anyag gyarapítja a silikátokból kivont alkálszulfátokat. Az alunít ugyanis az izzításnál fölbomlik káliumszulfátra, alumíniumoxydra és kénsavra, illetve oxydáció folytán kénsavra, mely utóbbi a silikátok alkáliájával vegyül, amennyiben előbb a föltáráshoz alkalmazott mésznek egy részével mészsulfátot képez, mire a mészsulfát az alkálsilikáttal a következő egyenlet értelmében cserebomlásba lép.

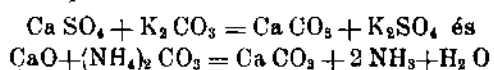
Az eljárás alapját képező egész reakció a következő képlet szerint megy végbe:

Ezen reakció azonban ritkán folyik le tökéletesen a vegyületek súlyviszonya arányában, miért is egyrészt a silikátoknak teljes föltárása, illetve az összes alkáliáknak kivonása ritkán sikerül, másrészt a mészből, illetve a keletkezett mészsulfátból bizonyos fölösleg marad vissza, mely azután a vízzel való kioldásnál a káliumszulfáttal együtt az oldatba jut.

Ezen hátrány beszüntetendő, az előzetesen mészkővel és valamely szulfáttal izzított silikátokat szintén ammoniumkarbonát nagyfeszültségű gőzeinek vetjük alá, minek folyamányaként az ammoniumkarbonátgőzök okozta föltárásánál utólag képződő

$K_2 CO_3$ (vagy csak maga az $NH_4 (2 CO_3)$) a fölöslegben lévő mésszel és mészsulfáttal cserebomlásba lép:

Ily módon az összes mészsilikát, vagy esetleg aluminát és karbonát alakjában kiválik és az esetleg szabadon maradt kovácsav és alumíniumoxyd az ammoniumkarbonát behatása alatt szintén kicsapódik úgy, hogy az oldatba csak a káliumszulfát jut.

Természetesen ily módon eszközölt eljárásnál az ammoniumkarbonátnak összes ammoniákja

Oklevelés gépészmérnök,

aki 3 havi

mélyfurási gyakorlat

bir, állást keres, amelyet azonnal foglalt.
Cím a kiadóhivatalban.

mint a törzsszabadalom tárgyánál — szintén föl-szabadul és azt a törzsszabadalomban leirt módon, a föltárás céljaira, újból ammoniumkarbonáttá regeneráljuk. Az alkáliáktól megfosztott és előzetesen mésszel és szulfáttal égetett silikátokat, melyek már most kénsavmentes keveréket alkotnak, mint a törzsszabadalomnál másodszori izzitással portlandcementté égetjük.

Ha alkálszulfátokat, például mezőgazdasági célokra, nem vegyileg tiszta állapotban akarunk előállítani, akkor az előzetesen mésszel és szulfáttal égetett silikátokat ammoniumkarbonátgőzök helyett nagynyomású szénsav hatásának vetjük alá, amikor is ezen célra célszerűen a mészégető kemencéből nyert szénsavat használjuk föl.

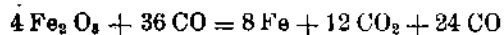
Nyersvas előállítása.

Nyersvasnak nagyolvasztóban való előállítására rendszerint úgy járunk el, hogy a vasércet a szükséges hozaganyagokkal és szilárd tüzelőanyagokkal (koks, faszén, antracit) együtt az olvasztó torkán keresztül adagoljuk be, míg az égéshez szükséges levegőt az olvasztó fuvóúvében alkalmas fuvónyílásokon keresztül vezetjük be.

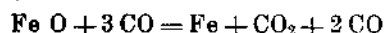
Mint ahogy azonban olyan vidékeken, ahol nem áll rendelkezésre a kellő minőségű koks, vagy szén, azokat nagyobb távolságról kell szállítani, esetleg — mint nálunk is — külföldről importálni, a nyersvaselőállítás aránylag nagy költséggel jár, úgy, hogy nagy értékkel kell bírnia egy oly eljárásnak, amely ezen tüzelőanyagoknak mellőzését teszi lehetővé.

Ez a megfontolás vezette a feltalálót, *Vagner Tivadar* kohómérnököt az új eljárásra, amely lényegére nézve abban áll, hogy a tetszőleges minőségű tüzelőanyagot, mint például a sokkal gyakoribb előfordulású barna szenet tesszük a jelzett célra értékesíthetővé, amennyiben azt előbb generátorban gázneművé alakítjuk át s azután gázalakban használjuk föl a nagyolvasztóban tüzelőanyag gyanánt, mímellett csupán csak egyes kísérő elemeknek, mint a Mn., Si., P. redukciója céljára, ami tudvalevőleg izzószen jelenlétét tételezi föl, használjuk föl jóval kisebb mennyiségben a fentebb említett szilárd tüzelőanyagokat.

A nagyolvasztóban ugyanis, ezen kísérő elemektől eltekintve, nagyjában az alábbi képletek által jellemzett vegyfolyamatok mennek végbe:

vagy pedig:

Amint ebből látható, az ágens itt (CO), amelyet az alkalmazott tüzelőanyagoknak a nagy-

olvasztóban való elégetése által állítanak elő. Tüzelőanyag gyanánt pedig ez esetben főként azért nem alkalmazhatunk mást, mint kokszot, faszén, vagy esetleg antracitot, minthogy csak ezek bírnak azzal a szilárdsággal, hogy a reájuk nehezedő anyagoszlop nyomásának a nagyolvasztó mélyebb szintjeiben is ellenállani képesek. Így például a közönséges kőszén, vagy barnaszén egyéb okok mellett már csak a kellő szilárdság hiánya miatt sem használható föl a nagyolvasztók üzemében.

E körülmények nagy nemzetgazdasági kárát különösen a hazai viszonyok mellett alig is kell bővebben részleteznünk.

Miután már most bejelentő fölismerte, hogy a nyersvas előállítására csupán a fentemlített ágensre (CO) és a megfelelő hőfokra van szükség, ezek pedig a tetszőleges tüzelőanyagból előállított generátor-gázban is rendelkezésre állanak, megállapította a jelen találmány alapját képező föladatot, tudniillik, hogy a redukáló- és fűtőanyag olyan anyagokból, amelyek a nagyolvasztóban való közvetlen fölhasználásra magukba véve nem alkalmasak, elkülönítve állítandó elő, úgy, amint azt fentebb ismertettük. Az ilykép előállított gázt azután az égést tápláló levegőhöz hasonlóan a fuvóúvében, vagy más alkalmas helyen vezetjük be az olvasztóba. Levegőt természetesen, ha aránylag kevesebbet is, a jelen eljárásnál is be kell fújtatnunk az olvasztóba, hogy a hőtermeléshez szükséges gázmeunyiség elégethető legyen. A hőtermelésben tehát részt vesz úgy a befújtott gáz, mint a szilárd tüzelőanyag is. Mint ahogy a gáz elégetéséhez kevesebb levegő szükségeltetik, azért a távozó torokgázokban is kevesebb nitrogén lesz jelen s ennél fogva a torokgáz minőségileg jobb lesz, mint az eddigi eljárás alkalmazásánál keletkező gázok. De azonfölül mennyiségben is változik úgy, hogy nem csak a szorosán vett nagyolvasztó-üzemben (léghevítők fűtésére, fuvógépek hajtására), hanem amellet föls mennyisége más célokra is fölhasználható. Annak megvilágítására, hogy az egyes nyers-termékekből körülbelül mennyit kell az új eljáráshoz alkalmazni, szolgáljon a következő példa:

1000 kg. nyersvas előállítására kell

2125 kg. érc (45—50%-os)

707 mézskő

440 koksz

1200 „ barnaszénből előállított generátor-gáz (körülbelül 4200 m³). Ugyanazon arányszámok mellett az eddigi eljárás szerint 1140 kg. kokszra volt szükség úgy, hogy — tekintetbe véve a koksz és barnaszén közötti árkülönbözetet — az új eljárás előnye szembeötlő. Megjegyzendő, hogy az arányszámok természetszerűleg mindig az érc minőségének és a járulékosércek minőségének megfelelően választandók.

THEODOLITOK

niállók, felállító készülékek,
tájolók, mintaszerű, preciziós
kiállítás mint különlegesség
gyártása.

(B/2268/702/685/41)

MAX HILDEBRAND

azelőtt August Lingke & Co.

FREIBERG, Sachsen 47.

Alapított 1791.

Magyarországi képviselő:

CONRAD ÉS TÁRSA

Budapest, VI., Teréz-körút 15.

✂ HAZAI HIREK. ✂

Kitüntetések. Ő császári és apostoli királyi Felség 1912. évi július hó 5-én Bad-Ischlben kelt legfelső elhatározásával *Böhm Károlynak*, a salgótarjáni kőszénbánya részvénytársulat raktárfelelőjének sok évi hű és pontos szolgálata elismerésül az arany érdemkeresztet legkegyelmesebben adományozni méltóztatott.

Ő császári és apostoli királyi Felsége 1912. évi június 29-én kelt legfelső elhatározásával *Grimmer János* sarajevói bányakapitánynak az udvari tanácsosi címét és jellegét díjmentesen legkegyelmesebben adományozni és a cs. és kir. közös pénzügyminiszter előterjesztésére, a Bosznia és Hercegovina ügyeinek vezetésével megbízott közös pénzügyminiszteriumban alkalmazott *Stadecsek Rezső* főbányatanácsosi címmel és jelleggel felruházott bányaigazgatót főbányatanácsossá legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter *Kusnyér Károly* rajzolt a nagybányai m. kir. bányaigazgatósnál a XI. fizetési osztályba segédtisztá a pécsi m. kir. bányabiztosághoz kinevezte.

Baleset. Tudósítónk jelentése szerint a süttői Aprily-féle kőfaragótelep *Tick Dávid* 60 éves kőfaragó segédnek egy kőszilánk a szemébe repült és az veszedelmesen megsértette szemegolyóját.

Közgyűlés. Az erzsébetfalvai Fémárugyár-Részvénytársaság július 28-án tartotta meg közgyűlését, amelyen elfogadták az igazgatóság által az 1911/12. évre előterjesztett mérleget és az osztalékot hat százalékban állapították meg. Együttal határozattá emelte a közgyűlés az igazgatóság ama előterjesztését, hogy a társaság a *Györfly Kornél*-cég Ujpesten és Bécsben fennálló fém- és lakatosárugyárait megvásárolja. A Györfly-féle gyárak üzletvitelének folytonossága biztosítva van különösen az által, hogy Györfly Kornél igazgatói minőségben a részvénytársaság vezetésében közvetlen részt fog venni. Ezzel a tranzakcióval kapcsolatosan elhatározta a közgyűlés, hogy a részvénytársaság cégét Györfly-Wolf-Fémárugyár Részvénytársaságra változtassák, továbbá hogy a részvénytőke 5500 darab 200 korona névértékű új részvénynek kibocsátása által 500.000 koronáról egymillióhatszáz ezer koronára emeltessék fel. Az alaptőkefelemelés keresztülvitele a Hermes Magyar Általános Váltóüzlet-Részvénytársasággal történt megállapodás útján biztosítva van. Az igazgatóságba új tagokként: Földi János min. tanácsost, Györfly Kornél és Stiene Jánost, felügyelőbizottsági tagokká pedig Bálint Gyulát, Bacher Adolfot, Berger Mártout, Berkes Ferencet, Novák Sándort és Szőke Jenőt választották meg.

Reszelőgyárak fuziója. Gaál István reszelőgyár R. T. augusztus hó 12-én tartja rendkívüli közgyűlését, melynek tárgya az erzsébetfalvai Reszelő- és Szerszámgyár való fuzionálás. A fuzió olyképpen jön létre, hogy a Gaál-féle részvénytársaság megvásárolja az Erzsébetfalvai Reszelő- és Szerszámgyár berendezését, gépeit és felszerelését. E célból 142.000 korona értékű elsőbbségi részvényt bocsájt ki, ebből fedezi a vételár egy részét, a többit pedig készpénzzel fizetik. Az ilyenképpen létrejött érdekközösség külsőleg abban fog kifejezést nyerni, hogy a Reszelő- és Szerszámgyár a Gaál-féle részvénytársaság igazgatóságába 4—5 tagot delegál, akiket a Gaál-féle reszelőgyár részvénytársaságnak augusztus 12-én tartandó közgyűlésén fognak megválasztani.

Nay és Róna ez az ismert jönevű budapesti cég modernül berendezett és látványosságba menő iroda- és üzlethelyiségeit V., *Alkotmány-utca 4. sz.* alá helyezte át.

Elszámolás a „Mensa Academica” céljaira befolyt adományokról: A főiskolai „Diák asztal” elnöksége őszinte és hálás köszönetének kifejezése mellett ujabban a következő adományokat nyugtázza: Selmec- és Béalabányai Állami Alkalmazottak Fogyasztási Szövetkezete 200 kor. Baranya, Somogy, Tolnavármegyei Erdészeti Egyesület Pécsen, Selmec- és Béalabánya sz. kir. város adománya 1912. első felére 100—100 kor. *Bécsy Dezső* 25 kor. *Palmer Artur* 20 kor. *Sümegh János* 7 kor. 40 fillér.

Az egyesület alaptőkéjét gyarapította továbbá: a) az 1912. évi államsegély II. részleteinek 50%-a 500 korona és b.) A „Mensa” alaptőke 1/2 évi kamatának 50%-a 120 korona 93 fillér. Az intézmény alaptőkéje 12.600 korona 54 fillér.

Közgyűlés. A felszámolásban levő „*Acélöntöde Részvénytársaság*” f. hó 10-én tartja rendes közgyűlését a következő napirenddel: 1. A felszámoló és a felügyelőbizottság jelentése, a mérleg, nyereség-veszteségszámla betérjesztése, ezek feletti határozathozatal és a mérleg megállapítása. 2. A felszámoló és a felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása. 3. A felszámolás útján megvalósított tiszta vagyonnak a részvényesek közti felosztásának elhatározása és a felosztás módjának megállapítása. 4. Indítványok. 5. Határozathozatal a felszámolás befejezése, a társaság feloszlása, a cégtörlése és az üzleti könyvek megőrzése tárgyában.

Motor- és gépművek r.-t. cég alatt Budapesten (V., Váci-ut 86.) új vállalat létesült, mely motorokat, lokomobilokat malomberendezéseket, transzmissziókat stb. akar gyártani.

Az **Otto Schwade & Co.** erfurti cég magyarországi képviselőjét dr. Treichlinger és Jakab mérnöki iroda vette át (Budapest, VI., 223, Eötvös-u. 21.)

Bányászok véres harca. Brassóból tudósítónk jelenti a brassó megyei Keresztényfalván magyar és román bányászok között véres verekedésre

Festékek és lakkok

megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása
KRAYER E. és TARSA BUDAPEST festék-, kence-
és lakkgyára :::

= Főraktár és iroda:
V., Váci-ut 34.
„Krayer festékudvar”

Cs. és kir. udvari szállító. Ő cs. és kir. Felsége, József főherceg udv. szállítója. A m. királyi államvasutak, állami, gép- és vasgyárak, az összes waggonygyárak, Budapest főváros szállító.
(B/2139/746/52/II)

került a sor, amelynek során *Codlean* Simon román bányamunkás agyonlőtte *Nagy* Ferenc bányamunkást. Több súlyos sebesülés történt. A csendőrséget a környékből összevonták, hogy esetleges újabb összetűzéseknek elejét vegyék. Brassóból egy vizsgálóbizottság ment ki a helyszínére.

Tordai földgáz rt. A kissármási földgázforrástól Tordáig vezetendő földgázvezeték kiépítése, illetve az érdekeltség gázszükségletének végleges bejelentése tárgyában az érdekeltek a napokban értekezletet tartottak Kolozsvárott. A főispán az értekezleten bejelentette, hogy a pénzügyminiszter a tordai érdekeltségnek összesen 34.000 köbméter földgázt engedélyezett, köbméterenként 2 fillér ár mellett. E 2 fillérből 1½ fillér a csőhálózat díja. A gázvezeték kiépítésére, finanszírozására és az igénybe nem vett gázmennyiség értékesítésére. *Tordai Földgáz rt.* cég alatt részvénytársaságot alapítanak, amelyben Torda város is részt vesz.

Új kőszételep. Nagykürtös község határában már évek óta kutatnak kőszén után, de eddig mindig a furás sikertelen volt. Tavasszal a *Kürtösi Erdőipar Részvénytársulat, dr. Pap Károly* budapesti geológust, a földtani Társulat jeles titkárát kérte fel szakértőül, aki a megbízást elfogadta és Fejér József nagykürtösi birtokossal együtt bejárta a vidéket, a tanulmányut eredményeként három furópontot jelölt ki. A első furást e hó elején kezdték meg és negyven méter mélységben kőszén is ért a furó. A munkálaktokról értesíteték a beszercebányai bányakapitányságot, amely főbányabiztosát küldötte a helyszínére.

Aranybányák eladása. Nagybányáról tudósítónk jelenti, hogy Pokolbányát, a borpatakbéli aranybányák legnagyobbikát, megvásárolta egy román konzorcium. Nemrégiben a bánya a nagybányai polgárok társulatának a tulajdona volt. A jelenlegi tulajdonos *Pokol Elek*, aki a bányavállalat eladása ügyében már hosszabb idő óta tárgyal *Costával*, *Foruval* és *Gika* hercegekkel, a dúsgazdag román vállalkozókkal. Pár nap alatt írásban is perfektálva lesz a vásár.

Új gyár Pöstyénben. *Sólyom testvérek* — értesülésünk szerint — Pöstyén vasszerkezeti gyárat rendeztek be, melyben építő vasmunkákat, tetőszerkezeteket, vastartókat stb. akarnak gyártani.

Szünetel az aranyásás. A zalatnai kincstári aranykohó megszüntette üzemét és valószínűleg az ősz elejéig nem is kezdik meg a munkát. Az aranykohó üzemének beszüntetése nemcsak a kincstárra nézve jelent nagy károsodást, hanem súlyos csapás az egész Érchegegyre is, mert a kohó-üzem szünetelése következtében az aranyércszűk egész sora kénytelen üzemét szüneteltetni. A magánverkesek azonban nem hagyják annyiba a dolgot és kártérítési pört indítanak a kincstár ellen. A nagyszabású üzemszünetelést a illetékes körök az utmizériákkal hozzák összefüggésbe.

Új széntelep. *Wystrichovszky Richárd* és társa *losonci* lakosok *Ipolytarnóc* község határában új széntelepet tártak fel.

Kettős kosaru bányalámpák biztonsága átfúvással szemben. Lotharingia és a Saar-vidék bányáiban bekövetkezett bányalégrobbanások folytán a porosz ipari és kereskedelmi minisztérium az állami kísérleti tárnákban biztonsági lámpákkal kísérleteket végeztetett. A lámpák kipróbált kosarai a külső kosár anyagában térnek el egymástól. Ez utóbbi néhányál vasból, másoknál sárgarézből, a többinél bronzból állott. Azonkívül különféle kosárformákat is próbáltak. A kísérleteknél 8—9% metán tartalmu bányalégnek másodpercenként 9 méter sebességet kölcsönöztek és megállapították, hogy mikor állott be átfúvás. Ezután szükség szerint a sebességet egy-egy méterrel csökkentették. Az eredmény az volt, hogy a kettős kosár belső vas és külső bronz szövetből átfúvás folytán már 6 méter mp.-enkénti bányalégsebességnél robbanásra vezetett, míg a többi kettős kosár még biztonságban volt. 5 méter mp.-enkénti sebességnél is az erősen izzó és összeomló bronzkosár olyan képet nyújtott, hogy az átfúvástól kellett tartani. Az átfúvás a kettős vas és a vas-rézkosaraknál csak 7—8 m. mp.-enkénti sebességnél következett be. Magasabb menthantartalmu keveréknél, pl. 13—14 %-osaknál, vas bronzkosár hátrányos volta még szembetűnőbb volt. Az eredmény azért nevezetes, mert Lotharingiában biztonsági okokból épen a vas-bronzkosarat fogadták volt el.

Új gyémántmezők Braziliában. A brazíliai *Matto Grosso* államban folyó *Rio das Garcas* medrében és annak környékén, *Cuyaba* város közelében kiterjedt gyémánttelepekre bukkantak. A gyémántmezőket megszállta vagy háromezer ember és annak birtoklását nem akarták az államnak átengedni, különösen, amióta rubint és aranytelepeket is fedeztek ott föl. A kormány most egy jól fegyverzett expedíciót szándékozik *Cuyabába* küldeni, hogy a gyémánttelepek betolakodott haszonélvezőit elzavarva, az állam jogos tulajdonát végleg birtokába vegye és ezt a köz javára értékesítse. A benszülőttek szájhagyományában emlegetett és mindeddig ismeretlen folyót előzőleg *Rio dos Martyrios*-nak nevezgették, azért a számos áldozatért, akik a folyó, illetőleg a gyémánttelep kutatása közben vesztették életüket.

Görögország bányászata. A bányászat jelentékeny jövedelmi forrása a görög népnek. Az országnak 29 bányáüzeme mintegy 8.500 munkást foglalkoztat; 1910-ben termelt 449.272 tonna vasércet, 240.063 tonna ólomércet, 48.524 tonna horganyércet, 52.025 tonna kénércet, 74.467 tonna magnezitet.

A görög kohászat ezekből az ércekből 1910-ben 15.295 tonna ólmot, 26.017 tonna horganyt, 15.394 tonna magnezitet termelt.

MŰSZAKI és GÉPIPARI RÉSZVÉNYTÁRS. Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

∴ Szivattyuk minden célra. Tűzoltó fecskendők. ∴
Műszaki cikkek: gummi- és asbest-árak minden célra.
Kenőolajok, tisztítógyapot, gépirizik. Robbanámentes acetylen bányalámpák.

Telefon 153—11.
168—00.

(B/3146/73152)

MOTOROK.

Szénhiány Európaszerte. Az angol bányászati szaklapok egybehangzóan panaszozzák, hogy Európában szénhiány észlelhető. Tudvalevő, hogy az általános szénhiány következtében már hosszabb idő óta hozzáuk is kevesebb porosz szén jön be, ellenben a hazai szén fogyasztása örvendően gyarapodik. Közép-Európában sok helyütt igen kedvezőtlen a helyzet s ennek következtében mindenfelé, de különösen Franciaországban nagy a széndrágulás, annyira, hogy például Közép-Franciaországban és Páris környékén több gyár a szénhiány miatt hetenkint csak 3—4 napon át tud dolgozni, sőt igen sok gyárban emiatt már a munkabeszüntetés kényszere fenyeget. Anglia sem képes szenet exportálni. A nagy szénstrájk alatt a szénraktárak teljesen kiürültek s azóta az üzem csökkent erővel folyik, úgy hogy a raktárak megtöltése is nehézkesen halad, nemhogy exportra is jutna. Az angol szén elmaradása a keleti és a balkáni szénpiacokon is hiányt és drágaságot idézett elő, amit csak növel az, hogy épen most az amerikai szén behozatala is csökkenőben van.

A lémmárgyarak és vasöntődék az elmúlt esztendőben szintén jól dolgoztak és a munkaerőket teljesen ki tudták használni. A termelés évről-évre emelkedik. Az öntöttvas-gyártmányok árai a nyersanyag áraival összhangba voltak hozhatók, azonban bádomezemél-készítményeknél ez mindig így volt. Az illető gyárak a nagy verseny következtében, már évek óta egész csekély haszonnal, a tengerentúli kivitelre dolgoznak. A forgalom, a kínai bizonytalan helyzet és a keleten uralkodó bonyodalmak miatt némileg hanyatlott. *Drótszegek és csavarok.* A nyersanyagok árai nem változtak és a kész gyártmányok áralakulása kedvezőtlen volt.

A föld belseje. A magyar fizikusok doyenjének, báró Eötvös Lórántnak van egy módszere, mellyel szigorúan tudományos alapon inga-mozgás segítségével megállapítja a föld belsejében levő vízréteg vastagságát, a félek minőségét és mennyiségét. Most egy német tudós, Löwy Heinrich fedezett föl egy új módszert, mellyel a föld belsejének érc tartalmát meg lehet állapítani. A Ronneberg és Wetzten közötti bányákban ki is próbálta módszerét, mely pompásan bevált. Löwy elektromos hullámokkal próbálta megoldani feladatát. A föld egy bizonyos mélységéből elektromos hullámokat indított utnak és a föld felszínén levő jelzőn megállapította a hullámok átforgalmát, eltolódását, terjedési sebességét. Ezekből az adatokból következtetett azoknak a rétegeknek tartalmára, melyeken az elektromos hullám áthaladt. A fölfedezésnek órási jelentősége van, mert nagyon megkönnyíti az ércek fölkutatását, a vizkérését. Eddig 1210 méterig tudta így módon a talajtartalmát megvizsgálni.

✂ KÜLFÖLDI HIREK. ✂

Az osztrák szénbányászat. Az osztrák bányász-egyesület ezidei évi jelentését egyuttal az osztrák szénbányászat mai helyzetének egy exposéjával egészítette ki. Ebből vesszük a következőket: Az osztrák kőszénbányák 1911. évi termelése 1486 millió mm. volt, 789%-kal több mint az 1910. évi. Az 1912. év első négy hónapjában a termelés 526 millió mm. volt, 737%-kal több mint 1911. év első négy hónapjában. A kokszttermelés 72 millió mm. volt, 66%-kal több mint az előző évben. A brikettek termelése 1911-ben 633%-os csökkenést mutatott, 1912-ben pedig 308%-os emelkedést.

Igen kedvezőtlenül alakult a barnaszénbányászat helyzete. Az 1911. évi termelés 2525 millió mm. volt, alig 1/2%-kal több mint 1910-ben, de 8 millió mm.-vel kevesebb mint 1909-ben és 15 millió mm.-vel kevesebb mint 1908-ban. 1912. első négy hónapjában 8532 millió mm. termeltetett, 11/2 millióval kevesebb mint 1911 első négy hónapjában. A csökkenés 1911-ben (1910-hez képest) 1214% és 1912-ben (1911. első négy hónapjához képest) 1681%.

Ausztria és Magyarország szénkereskedelmi mérlege szintén kedvezőtlen képét mutat.

1896-tól 1910-ig a monarchia szénkivitele évenként átlag 30 millió mm.-val volt nagyobb mint a behozatal, de 1910-ben a behozatal 216 millió mm.-val volt nagyobb mint a kivitel és 1911-ben a passivum már 355 millióra rugott.

És miután a monarchia értékes kőszén importált és csekélyebb értékű barna szenet exportál, a monarchia szénkereskedelmi mérlege 94 millió korona passzívumot mutat föl.

A folyó évben a helyzet kedvezőbbben kezdett alakulni, mert az ipari szénfogyasztás erősen növekedett.

De az anyagok és a munkabérek drágulása, az 1911. őszén beállott vagonhiány, a kedvezőtlen vízállás és főképen a vasúti tarifák emelése paralizálta a kedvező ipari konjunktúra-üdvös hatását.

Az ostra-karvini medence bányái már most adták el összes ideig szén- és kokszttermelésüket, de a vagonhiány, amely már most kezd mutatkozni, ezen még sokat ronthat.

A rossitz-oslavaneoi medence bányatulajdonosai arról panaszkodnak, hogy az 1910 elején életelépített vasúti tarifa nagyon kedvez a porosz-sziléziai bányászatnak.

A pilsen-miesi szénmedence bányatulajdonosai arra utalnak, hogy az osztrák államvasut új tarifája a porosz-sziléziai szén díjtételét vagononként 24 koronával mérsékelte, a pilseni szén díjtételét ellenben 6 koronával emelte, úgy hogy ennek a medencének drágán termelt szene számos ipari centrumból teljesen kiszorult.

A nyugatgaliciai szénmedence bányái új piacokat hódítottak, de a munkáshiány és a vagonhiány miatt nem tudják a helyzetet kihasználni.

Csehország északnyugati barnaszénbányái részére az 1911-iki év ennek a száznak egyik legröszszabb éve volt. A porosz szén a kedvező vasúti tarifák mellett számos osztrák és német piacról szorította ki a cseh barnaszenet és ezért 1912-ben a cseh barnaszénbányák redukálják a termelést.

SZIVATTYUKAT és

MÉRLEGEKET

gyárt mint különlegességet és legnagyobb raktárt tart épület- és diaphragma-szivattyukban

GARVENSWERKE

WIEN, II., HANDELSQUAI 130.

(B/98/714/4)

ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Ezek a panaszok azt akarják sejtetni, hogy az osztrák kormány tarifális politikája is egyengeti az osztrák szénbányászat államosításának az útjait

Bányászok katasztrófája. Értesülésünk szerint Uniontownban (Pennsylvania) a várostól három mérföldnyi távolságban lévő kőszénbányában az ott dolgozó negyven munkást súlyos katasztrófa érte. Egy óriási víztartály megrepedése folytán a bányát elöntötte a vízár. Azt hiszik, hogy mind a negyven bányász megfuladt

Hírek a külföldi piacokról. Az Elzászi Gépgyár r.-t. Grafenstadtban elhatározta, hogy ketté oszlik, még pedig egy francia vállalatra, mert igazgatójának németellenes érzelmei miatt az összes német vasutak megvonták tőle a megrendeléseket. A társaság francia gyártelepe Belfortban lesz. Ily módon remélik, hogy a német vállalat megint kap német állami megrendeléseket, melyek évenként mintegy 5 millió márkát tettek 150 dináros új államkölesön iránt indít tárgyalásokat Szerbia még a nyár folyamán.

DEUTSCHER BERICHT.

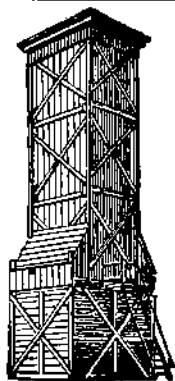
INDUSTRIE UND VOLKSWIRTSCHAFT.

Neue Niederlassung einer reichsdeutschen Fabrik. Die *Armaturen — und Maschinenfabrik „Westfalia“ — Aktiengesellschaft in Gelsenkirchen i. W.* wendet, veranlasst durch die günstigen Aussichten, die unser Land für den Absatz ihrer Specialfabrikate bietet, nunmehr dem ungarischen Geschäfte ihre besondere Aufmerksamkeit zu und hat in *Budapest, V., Bálvány-utca 16* eine selbständige Niederlassung errichtet. Zu deren Direktor wurde Herr *Ingenieur Alexander Kleinkind*, ein bewährter Fachmann auf dem Gebiete der Specialerzeugnisse der „Westfalia“ A. G. berufen.

Die ungarische Kohlenindustrie im ersten Semester 1912. Die Hoffnung, der die ungarischen Kohlenbergwerkschaften in ihren Berichten über das Geschäftsjahr 1911 Ausdruck gegeben haben, indem sie annahmen, dass der Geschäftsgang der nächsten Zukunft ein günstiger sein werde, ist durch die Ergebnisse des ersten Semesters in glänzender Weise gerechtfertigt worden. Ungeachtet der erhöhten Produktion der Kohlenbergwerke wurden die erzeugten Kohlenquantitäten rasch abgesetzt und auch die unerfreuliche Tatsache dass die Bautätigkeit in der Hauptstadt durch die Geldnot bedeutend abgeschwächt wurde, hat der Aufnahmefähigkeit des ungarischen Marktes keinen Abbruch getan. Man wird kaum fehlgehen, wenn man die *Mehrproduktion des ersten Halbjahres auf beiläufig acht Millionen Meterzentner beziffert.*

Wenn im zweiten Semester auch nicht das gleiche Resultat erreicht werden dürfte, werden die ungarischen Kohlenbergbau-Gesellschaften das laufende Jahr doch mit einer grösseren Produktion abschliessen, die nicht unter zehn Millionen Meterzentner bleiben wird. Bis Ende Juni konnten die Gesellschaften über Arbeitermangel nicht klagen. Noch erfreulicher ist die Tatsache, dass die Leistungen der Häuer gestiegen sind und die erreichte Mehrproduktion ohne eine entsprechende Erhöhung des Arbeiterstandes bewirkt wurde. Wenn auch in langsamerem Tempo als in den übrigen Zweigen der Industrie kommen die in letzten Jahren gemachten bedeutenden Investitionen doch auch hier zur Geltung. Maschinen ergänzen und ersetzen teilweise die menschliche Handarbeit, ausgiebige Ventilationskompressoren beeinflussen günstig den Gesundheitszustand und stimulieren die Arbeitskraft, doch haben die Erntearbeiten einen Teil der Belegschaft auch heuer zum interimistischen Verlassen der Schachte veranlasst. Die günstigen Ernteaussichten haben die Nachfragen nach Druschkohle erhöht. Der Bedarf der Staatsbahnen hält sich andauernd auf dem höchsten Niveau. Abgesehen von den Ziegeleien, hat sich der Bedarf sämtlicher Industrien gegen den des Vorjahres keinesfalls abgeschwächt, so dass auch für die zweite Hälfte des Jahres ein gutes Prognostikon gestellt werden darf, zumal die im Vorjahre durch den Waggonmangel und die Verkehrshindernisse verursachten Schäden sich heuer nicht wiederholen dürften. Ackerbau und Industrie des ungarischen Staates sind gesund und gekräftigt. Ihr Bedarf an Heizmaterial wird sonach nicht abnehmen. Die Kohlenbergwerkschaften sind denn auch gerüstet, so dass sie der Nachfrage zu genügen imstande sein werden. Wenn nicht unvorhergesehene Ereignisse störend eintreten, werden die ungarischen Kohlenbergwerkschaften, sowohl was die Erzeugung wie auch die finanziellen Resultate betrifft, *das laufende Geschäftsjahr befriedigend abschliessen.*

Eine neue Panzerplatte. Von informierter Seite wird uns aus Wien geschrieben: Wie wir erfahren, ist es den Konstrukteuren der Witkowitz Eisenwerke gelungen, Panzerplatten zu konstruieren, die auf dem Gebiete des Panzerschutzes eine bisher noch nicht dagewesene Widerstandsfähigkeit aufweisen. Die nach einem neuen Verfahren erzeugten Panzerplatten bestehen aus einem Material, das man Elektrostaht nennen will, weil bei der Fabrikation ein elektrischer Ofen in Anwendung kommt, der eine sehr genaue Regulierung der Hitzegrade ermöglicht. Dem Vernehmen nach sollen diese neuartigen Panzer-

OVERHOFF GYULA

műszaki iroda

Budapest, VIII., Lujza-utca 6/c. sz. ☼ Wien, IX/2., Wiederhofergasse 7.

Szűrő-te epek magyar-osztrák szabadalom beoszt. 1908 január 1-ig kivittünk: 3500 telepet 30,000 m² teljesítményvel, köztük egyesek 0,2 m²-től 800 m²-ig óránként.

Hő-tornyok Overhoff-Colantti szabadalma szerint.

TELEFON 101-72. Vízisztító-telepek magyar-osztrák szabadalom beoszt. 1908. Tisztítás minden ipari célra: kazántáplálás. — Bartyt eljárás; vas-és olajelválasztás.

38563. számú magyar szabadalom szűrőmosásról engedély útján értékesítendő.

Felső és alsó vízűtők. Gőzajátlanítók. Macdonalt szabadalma szerint.

Platten jene der Firma Krupp in Essen an Widerstandsfähigkeit weit übertreffen. Sollte diese Annahme wirklich zutreffen, so würde das unleugbar einen bedeutenden Erfolg der heimischen Industrie bedeuten. Wie weiter verlautet, soll die Absicht bestehen, diesen Elektrostahl nicht ausschliesslich zur Panzerung der Kriegsschiffe, sondern auch bei den mit Panzern zu versehenen Befestigungen, wie zum Beispiel Panzerkuppeln, auf dem Lande zu verwenden.

Ungarische Allgemeine Maschinenfabriks-A.-G. Die Budapester Maschinen-, Mühlen- und Automobilfabriks-A.-G. hat laut Beschlusses der am 1. Juni d. J. abgehaltenen ausserordentlichen Generalversammlung ihre Firma auf Ungarische Allgemeine Maschinenfabriks-A.-G. umgeändert.

Urikány-Zsilthaler ungarische Kohlenbergwerke-A.-G. Wie wir bereits berichtet haben, nimmt die Gesellschaft gemäss dem in ihrer letzten Generalversammlung gefassten Beschlusse den Umtausch ihrer gegenwärtig im Umlauf befindlichen Aktien mit dem Nominale von k 80 gegen Aktien mit dem Nominale von k 200 vor und erhöht gleichzeitig ihr Aktienkapital durch Emission von 35.000 neuen Aktien zu k 200 von k 9.000.000 auf k 16.000.000. Zum Zwecke des Umtausches sind die alten Aktien vom 29. Juli d. J. an bei der Zentrale der *Ungarischen Allgemeinen Kreditbank in Budapest* oder bei ihren Filialen in Budapest oder in der Provinzeinzugsreichen wiedereingezogen fünf alte Aktien zu k 80 Nominale zwei neue Aktien mit dem Nominale von k 200 ausgefolgt werden. Von den neu ausgegebenen 35.000 Aktien wird den Aktionären auf 9000 Stück das Vorkaufsrecht in der Weise eingeräumt, dass auf Grund von je 12 alten Aktien zu k 80, beziehungsweise von je fünf umgetauschten Aktien zu k 200 eine neue Aktie zum Emissionspreise übernommen werden kann. Die neuen Aktien sind vom 1. Januar d. J. an dividendenberechtigt. Der Emissionspreis beträgt pro Stück 350 Francs, zuzüglich 5 Prozent Zinsen nach diesem Betrage vom 1. Januar d. J. ab bis zum Einzahlungstage und ist gleichzeitig mit der Anmeldung des Bezugsrechtes einzuzahlen. Behufs Ausübung des Bezugsrechtes sind die alten Aktien vom 29. Juli bis inklusive 10. August d. J. bei der *Ungarischen Allgemeinen Kreditbank* oder bei den Filialen derselben einzureichen.

Die Mineralöl-Raffinerie A.-G., Budapest beabsichtigt mit der A.-G. für Naphtaindustrie Boryslaw eine Fusion einzugehen, und zwar in der Weise, dass das Kapital der Mineralöl-Raffinerie A.-G. um den Betrag von K 2.200.000 von den gegenwärtigen K 6.600.000 auf K 8.800.000 erhöht wird. Die Naphthagesellschaft gehört bekanntlich derselben Interessengruppe wie die Mineralöl-Raffinerie Aktiengesellschaft, namentlich der Ungarischen Allgemeinen

Kreditbank, den Häusern Rothschild, der Österreichischen Kreditbank, der Firma Les Fils de A. Deutsch, Paris und dem Grafen Heinrich Larisch-Mönnich. Die Naphthagesellschaft hat lange Jahre hindurch unter höchst ungünstigen Verhältnissen gearbeitet. Erst in den letzten Jahren hat sie insofern bessere Resultate erzielt, als die Gesellschaft in mehreren Schächten Öl gefunden und das gewonnene Öl besonders in den allerletzten Jahren zu sehr befriedigenden Preisen zum grössten Teile an die Mineralöl-Raffinerie A.-G. abgesetzt hat. Es ergab unter anderem ein noch immer in Betrieb befindlicher Schacht in Iustanovice bisher ein Quantum von 2.500.000 Meterzentner Öl. Immerhin haben sich trotz der Interessengemeinschaft der Aktionäre in dem Betrieb Kollisionen ergeben, deren Beseitigung die vollständige Fusion bezweckt.

Landesverband der galizischen Rohölproduzenten: Durch den Anschluss der galizischen Rohölgruben „Premier“, „Alpha“, „Zentral Karpaten“ und „Type Line Amalgamated“ an den Konzern der deutschen Rohölgesellschaften ist die Möglichkeit einer eventuellen Sprengung des Landesverbandes der galizischen Rohölproduzenten in die Nähe gerückt, da diese Gruben ihr Rohöl nicht mehr an den Verband, sondern an bestehende Raffinerien liefern.

Öst. Siemens-Schückerl-Werke. Aus Wien wird telegraphiert: Die Generalversammlung der Österreichischen Siemens-Schückerl-Werke beschloss vom Reingewinn 1.800.000 Kronen auf die Aktien alter Emission eine 6 1/2-ige Dividende für ein ganzes Jahr, auf die Aktien neuer Emission eine 6%-ige Dividende für ein halbes Jahr zu verteilen und 159.866 Kronen auf neue Rechnung vorzutragen. In dem Geschäftsbericht wird erwähnt, dass die starke Beschäftigung der Werke bis auf längere Zeit gesichert ist.

Konstanzer Gieserei & Maschinenfabrik Reiter & Koller

cég Konstanzban 43333. számú

„táplálóberendezés, keverő- és aprózó-gépek számára“

című magyar szabadalom tulajdonosa, szabadalmának gyakorlathoz vétele céljából belföldi gyárosokkal összekötöttéskeres, esetleg szabadalmát eladja, vagy gyártási engedélyeket ad. Bővebb fevilágosítással szolgál **Adler Miksa**, mérnök, szabadalmi ügyvivő, Budapest, VI., Teréz-körút 52. sz.

Felten és Guilleaume

kábel-, sodrony- és sodronykötél-gyár
részvénytársaság

Budapest, V., Vízafogó 1460. szám.

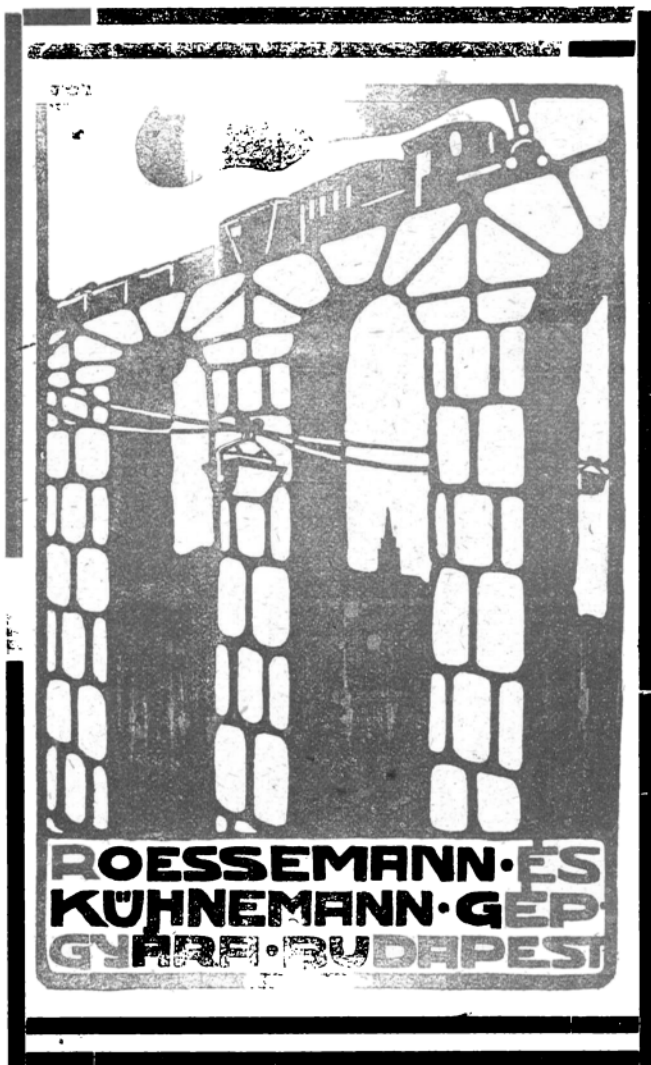
Ólomkábelek. Villamvilágítási vezetékek. Sodronykötelek.

Elektrolytikus vörösrézhuvalok, okonitvezetékek, szerelvények stb.

(B/1095/869/24.)

✂ SZERKESZTŐI ÜZENET. ✂

S. S. Dobsina. Levelére rövid idő múlva visszatérünk.

**ROESSEMANN-ÉS
KÜHNEMANN-GÉP-
GYÁR- BUDAPEST**

Barbanson Gaston és Lepersonne Max
gyárosok Brüsszelben az 50278. számú
**eljárás acélnak finomítására lángkemen-
cében szénporral való felhevítés által**

című magyar szabadalom tulajdonosai, szabadalmuk gyakorlatba vétele céljából belföldi gyárosokkal összeköttetést keresnek, esetleg szabadalmukat eladják, vagy gyártási engedélyeket adnak. Bővebb felvilágosítással szolgál **Adler Miksa**, mérnök, szabadalmi ügyvivő, Budapest, VI. Teréz-körút 52.

SZULTÁNFORRÁS

**BŐR- ÉS DÚS LITHION TARTALMÚ
GYÓGYÍTÓ és ÜDÍTŐ ITAL.
KIVÁLÓ HÚGYHAJTÓ és HÚGYSAVOLDÓ
KUTKEZELŐSÉG: EPERJES.**

Fejrendelhető a Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kiviteli R.-T.-nél
BUDAPEST. TELEFON 162-34

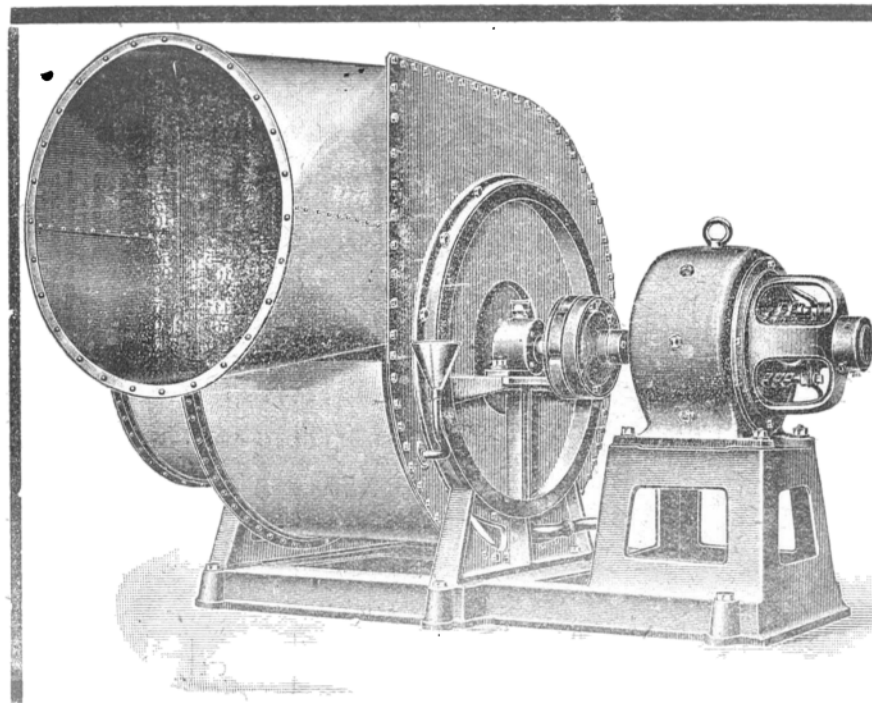

Weltol A jelenkor legjobb
hajtószij-olaja.

törv. védve.

Tartóssá és simulékonyá tesz mindenfajta hajtószíjat, a vonóerőt növeli.

Nagy megakadályozás üzemelőben! Kapható jobb tehnikai üzletekben.
Egyetlen gyár Franz Schülke, Hamburg, 19.

**Léghűtő és ventilációs
berendezések**

a legökéletesebb rendszer szerint,
**hengerművek, üveghuták,
fonódák stb. számára ::**

Német birodalmi és külföldi szabadalmak.

**Gépházák, varrógép-, kerékpár- és
automobil-gyárak fényező helyiségei, és-
ványo-aj-raffinálók, zink és más kohá-
szati üzemek izzasztókamarái számára**

**A jelenkor legjobb és leghatásosabb ven-
tilációs berendezése.**

Modern és hatásos portalanító berendezés.

Az Oberschlesische Eisenbahn-Bedarfs-Actien-Gesellschaft Friedenschütte így nyilatkozik:

„E hó 5-ről kelet szives kérdézősködésére bizsónnal tudatjuk, hogy mi az Öntől a finom-
ácdog hengermű számára szállított ven-
tilációs- és hűsítő-éppel nagyon megvagyunk
légedve, miután a telep egyszerű és jó.
Az acelművek kezelésére.

Ventilációs berendezések modern,
elsőrangú speciális gyára. ::

Maschinenfabrik OSCAR SIGHTIG & Co., KARLSRUHE (Baden)

A magyar királyi államvasutak nyári menetrendje.

A vonatok indulása Budapestről.

Érvényes 1912. május hó 1-től.

A vonatok érkezése Budapestre.

A keleti pályaudvarról				A keleti pályaudvarra				A nyugati pályaudvarról				A nyugati pályaudvarra			
szám	óra	perc	vonat neve	vonat-szám	óra	perc	vonat neve	vonat-szám	óra	perc	vonat neve	vonat-szám	óra	perc	vonat neve
Délelőtt				Délelőtt				Délelőtt				Délelőtt			
110	5:50		sz. v. (Balatonfüred, Tapolca)	645	4:50		sz. sz. (Arad, Püspökkladány)	148	5:15		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	34	5:51		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)
21	5:55		sz. v. Hatvan	339	5:10		v. v. (Berlin, Ruttka)	122	5:35		sz. v. (Érsekújvár, Ipolytő)	5	5:55		sz. v. (Dunakeszi-Alag)
25	6:10		sz. v. Torbágy, Trieszt	513	5:20		sz. v. (Nagykátán)	712	5:50		sz. v. (Szeged, Szolnok)	723	5:25		sz. v. (Cegléd)
502	6:25		gy. v. (Kassa, Csorba)	309	5:30		sz. v. (Hatvan)	152	6:00		sz. v. (Gödöllő)	410	5:50		sz. v. (Esztergom)
10	6:40		sz. v. (Wien, Graz, Sopron)	900	5:45		sz. v. (Sofia, Bród, Belgrád)	4102	6:10		sz. v. (Esztergom)	139	5:55		sz. v. (Nagyvarasd)
302	7:00		gy. v. (Fiume, Torino, Róma, Pécs, Vinkovce)	1707	5:45		sz. v. (Staniszlau, Msziget)	167	6:20		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	252	6:00		sz. v. (Cegléd)
302	7:05		sz. v. (Ruttka, Poprád-Felka)	19	5:55		sz. v. (Gyékényes, Torbágy)	6502	6:35		sz. v. (Lajosmizse, Kecskemét)	147	6:05		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)
908	7:10		sz. v. (Belgrád, Sofia)	17	6:05		sz. v. (Komárom)	650	6:50		sz. v. (Wien, Paris)	6505	6:10		sz. v. (Lajosmizse)
402	7:20		sz. v. (Stry, Lemberg, Mármarosziget)	997	6:10		sz. v. (Brassó, Arad)	1	7:00		sz. v. (Ostende, London)	721	6:20		sz. v. (Szolnok, Cegléd)
302	7:25		sz. v. (Fehring, Graz, Trieszt)	11	6:25		sz. v. (Wien)	1	7:00		sz. v. (Nagyvárad, Arad)	9011	6:25		sz. v. (Konstantinápoly, Belgrád)
322	7:30		sz. v. (Gödöllő)	405	6:30		sz. v. (Lemberg, Kassa)	1404	7:05		sz. v. (Gy. v. (Mármarosziget))	7019	6:30		sz. v. (Konstantinápoly, Bukarest)
908	7:45		sz. v. (Belgrád, Bród, Sofia)	1911	6:50		sz. v. (Bród, Eszék, Pécs)	104	7:35		sz. v. (Nagyvárad, Pécs)	139	6:35		sz. v. (Nagyvarasd)
608	8:00		sz. v. (Arad, Brassó)	319	6:50		sz. v. (Gödöllő)	154	8:05		sz. v. (Dunakeszi-Alag)	1407	6:40		sz. v. (Berlin, Zsolna)
029	8:05		gy. v. (Balatonfüred, Tapolca)	1505	7:00		sz. v. (Csorba, Kassa)	708	8:15		sz. v. (Orsova, Bázias)	217	7:15		sz. v. (Párkány-Nána)
508	8:10		sz. v. (Kassa, Csorba)	1305	7:10		sz. v. (Graz, Fehring)	714	8:30		sz. v. (Temesvár)	709	7:20		sz. v. (Bukarest, Bázias)
506	8:20		sz. v. (Közvetlen, Brassó)	507	7:20		sz. v. (Kunszentmiklós-Tass)	184	8:45		sz. v. (Károlyváros, Mátészalka)	501	7:30		sz. v. (Nagyvarasd)
1008	8:25		sz. v. (Zágráb, Fiume)	321	7:30		sz. v. (Hatvan)	4106	9:05		sz. v. (Esztergom)	149	7:35		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)
408	8:35		sz. v. (Pécs, Bród)	27	7:40		sz. v. (Bicske)	114	9:20		sz. v. (Wien, Berlin)	117	7:40		sz. v. (Paris, Wien)
1708	9:00		sz. v. (Mármarosziget, Staniszlau)	1003	8:00		gy. v. (Róma, Trieszt, Fiume)	156	9:40		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	4103	7:45		sz. v. (Esztergom)
806	9:15		sz. v. (Ruttka, Berlin)	1509	8:15		sz. v. (Csorba, Kassa)	6508	11:15		sz. v. (Lajosmizse, Kecskemét)	6504	7:50		sz. v. (Kecskemét, Lajosmizse)
2	9:20		sz. v. (Wien, Sopron)	509	8:30		sz. v. (Szolnok)	158	11:20		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	151	7:55		sz. v. (Gödöllő)
22	11:55		sz. v. (Bicske)	313	8:45		sz. v. (Hatvan)	1361	11:35		sz. v. (Nagyvarasd)	727	8:05		sz. v. (Cegléd)
3941	12:00		sz. v. (Gödöllő)	1007	9:10		sz. v. (Fiume, Bród, Pécs)	7309	12:55		sz. v. (Cegléd)	31	8:10		sz. v. (Párkány-Nána)
				19	9:20		sz. v. (Győr)	4002	10:00		sz. v. (Esztergom)	719	8:25		sz. v. (K.-K.-Félegyháza)
				913	9:40		sz. v. (Szabadka)	4004	8:54		sz. v. (Esztergom)	28	8:45		sz. v. (Párkány-Nána)
				307	9:50		sz. v. (Berlin, Ruttka)	58	9:10		sz. v. (Szeged)	705	9:20		sz. v. (Dunakeszi-Alag)
				1101	10:00		sz. v. (Tapolca, Balatonfüred)	1408	9:40		sz. v. (Berlin, Zsolna)	4105	9:55		sz. v. (Esztergom)
				309	10:10		sz. v. (Miskolc)	155	10:25		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	715	10:40		sz. v. (Szeged)
				5	10:20		sz. v. (Sopron, Győr)	119	11:15		sz. v. (Gálánta)				
				21	10:45		sz. v. (Veszprém)					Buda-Császárf. kitérőbe			
				Budapest-Józsefvárosra											
				317	5:35		sz. v. (Gödöllő)								
				910	6:17		sz. v. (Kunszentmiklós-Tass)								

D é l u t á n																
610	12:20		sz. v. (Arad, M.-Sziget)	323	12:10		sz. v. (Gödöllő)	711	12:05		sz. v. (Szeged, Szolnok)	157	12:05		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	1) Erkezik minden pénteken és vasárnapon. 2) Erkezik minden hétfőn és csütörtökön. 3) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től közlekedik. 4) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től közlekedik. 5) Vasár- és ünnepnapokon május 15-től közlekedik.
310	12:30		sz. v. (Hatvan)	1005	12:15		gy. v. (Napoli, Nizza)	4106	12:10		sz. v. (Esztergom)	133	1:10		sz. v. (Nagyvarasd)	
8	12:40		sz. v. (Szombathely, Bécs)	609	12:30		sz. v. (Róma, Fiume)	11039	12:20		gy. v. (Zsolna, Berlin)	701	1:25		gy. v. (Bukarest, Bázias)	
912	12:50		sz. v. (Ujvidék, Bród)	301	12:45		sz. v. (Tövis, Arad)	128	12:25		sz. v. (Nagyvarasd)	103	1:40		sz. v. (Paris, Wien)	
289	1:00		sz. v. (Bicske)	7	12:55		sz. v. (Mármarosziget)	114	12:15		sz. v. (Wien)	601	1:50		sz. v. (Közvetlen, Tövis)	
1504	1:20		gy. v. (Kassa, Poprád-Felka)	301	12:45		sz. v. (Berlin, Ruttka)	130	12:55		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	151	1:55		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	
324	1:35		sz. v. (Gödöllő)	401	1:00		sz. v. (Wien, Sopron)	162	1:30		sz. v. (Dunakeszi-Alag)	4107	2:05		sz. v. (Esztergom)	
1304	1:40		gy. v. (Fehring, Graz)	7	12:55		sz. v. (Szombathely)	41142	1:50		sz. v. (Piliscsaba)	163	2:40		sz. v. (Dunakeszi-Alag)	
402	2:00		sz. v. (Arad, Bukarest)	401	1:00		sz. v. (Lemberg, Munkács)	504	2:00		gy. v. (Közvetlen, Kecskemét)	164	3:00		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	
4	2:05		sz. v. (Wien, Paris)	503	1:05		sz. v. (Konstantinápoly, Bród)	126	2:10		sz. v. (Párkány-Nána)	165	3:00		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	
404	2:15		sz. v. (Kassa, Lemberg)	601	1:15		sz. v. (Bukarest, Arad)	154	2:15		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	9507	3:30		sz. v. (Kecskemét, Lajosmizse)	
916	2:20		sz. v. (Kiskőrös)	1	1:30		sz. v. (London, Paris, Wien)	4108	2:20		sz. v. (Esztergom)	10829	4:00		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	
312	2:25		sz. v. (Hatvan)	901	1:40		sz. v. (Bród, Eszék, Pécs)	196	2:30		gy. v. (Wien, Paris)	713	4:05		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	
24	2:30		sz. v. (Bicske)	901	1:40		sz. v. (Gyékényes)	120	2:35		sz. v. (Gálánta)	127	4:10		sz. v. (Nagyvarasd)	
610	2:40		sz. v. (Szolnok)	911	1:50		sz. v. (Ujvidék)	703	2:40		sz. v. (Bukarest, Bázias)	4104	5:00		sz. v. (Esztergom)	
1802	2:55		gy. v. (Serajevo, Gyékényes)	301	2:10		gy. v. (Graz, Fehring)	722	2:45		sz. v. (Cegléd)	215	5:30		sz. v. (Érsekújvár)	
1022	3:05		sz. v. (Paks)	415	2:15		sz. v. (Hatvan)	6504	2:50		sz. v. (Lajosmizse, Kecskemét)	175	5:38		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	
904	3:20		sz. v. (Belgrád, Konstantinápoly)	1801	3:40		sz. v. (Bartfa, Kassa)	16444	3:10		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	1850	5:45		sz. v. (Nagyvarasd)	
304	3:30		sz. v. (Ruttka, Berlin)	23	3:25		sz. v. (Bicske)	166	3:10		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	115	5:55		sz. v. (Wien, Berlin)	
1104	3:50		sz. v. (B.-Füred, Tapolca)	325	3:25		sz. v. (Gödöllő)	130	3:20		sz. v. (Nagyvarasd)	14018	6:30		sz. v. (Berlin, Zsolna)	
1004	4:10		sz. v. (Zágráb, Fiume, Róma, Napoli, Nizza)	3	3:35		gy. v. (Wien, Graz)	716	3:30		sz. v. (Szeged)	707	6:35		sz. v. (Orsova, Bázias)	
326	4:25		sz. v. (Gödöllő)	605	3:40		sz. v. (Brassó, Kolozsvár)	108	5:15		sz. v. (Wien)	105	6:40		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	
18	4:30		sz. v. (Komárom)	421	6:55		sz. v. (Debrecen)	138	5:05		sz. v. (Szolnok)	105	7:10		sz. v. (Wien)	
410	5:10		sz. v. (Miskolc)	16	7:10		sz. v. (Szerencs, Hatvan)	72456	5:40		sz. v. (Cegléd)	711	7:10		sz. v. (Bázias, Temesvár)	
8	5:15		gy. v. (Győr, Sopron, Wien)	305	7:15		sz. v. (Győr)	168	5:50		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	199	7:45		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	
928	5:20		sz. v. (Gödöllő)	907	7:30		sz. v. (Berlin, Ruttka)	124	6:00		sz. v. (Nagyvarasd)	41150	8:10		sz. v. (Piliscsaba)	
608	5:40		sz. v. (Kolozsvár, Brassó)	603	7:25		sz. v. (Brassó, Arad)	724	6:1		sz. v. (Cegléd)	237	8:20		sz. v. (Nagyvarasd)	
308	5:55		sz. v. (Ruttka, Berlin)	907	7:30		sz. v. (Sofia, Belgrád)	124b	6:20		sz. v. (Nagyvarasd)	125	8:50		sz. v. (Párkány-Nána)	
5189	6:15		sz. v. (Nagykátán, Szolnok)	407	8:00		sz. v. (Lawoene, M.-Sziget)	724	6:35		sz. v. (Cegléd)	107	9:05		sz. v. (Wien)	
390	6:25		sz. v. (Pécel)	1000	8:15		sz. v. (Fiume, Bród, Pécs)	4110	6:40		sz. v. (Esztergom)	7290	9:20		sz. v. (Cegléd)	
914	6:25		sz. v. (Topolya)	1705	8:20		sz. v. (Staniszlau, M.-Sziget)	726	6:45		sz. v. (Cegléd, Szolnok)	1111	9:35		sz. v. (Esztergom)	
314	6:40		sz. v. (Hatvan)	25	8:30		sz. v. (Bicske)	1406	6:50		gy. v. (Pozsony, Berlin)	6503	9:40		sz. v. (Kecskemét, Lajosmizse)	
26	6:55		sz. v. (Bicske)	3354	8:35		sz. v. (Gödöllő)	124	6:55		sz. v. (Párkány-Nána)	171	9:45		sz. v. (Dunakeszi-Alag)	
1708	7:05		sz. v. (M.-Sziget, Staniszlau)	9	8:45		sz. v. (Wien, Graz, Trieszt)	170	7:00		sz. v. (Rákospalota-Ujpest)	1405	9:45		sz. v. (Berlin, Zsolna)	
14	7:15		sz. v. (Győr, Trieszt)	1507	8:45		sz. v. (Csorba, Kassa)	1244	7:20		sz. v. (Vác)	511	9:55		sz. v. (Nagyvárad, Brassó)	
316	7:25		sz. v. (Hatvan)	331	9:05		sz. v. (Pécel)	728	7:35		sz. v. (Cegléd)	41154	10:00		sz. v. (Közvetlen, Staniszlau)	
1912	7:45		sz. v. (Pécs, Bród, Serajevo)	303	9:15		gy. v. (Berlin, Ruttka)	6506	7:40		sz. v. (Lajosmizse)	1413	10:10		sz. v. (Vác)	
1810	8:00		sz. v. (Kassa, Csorba)	314	9:28		sz. v. (Trieszt, Szekesfehervar)	172	8:00		sz. v. (Dunakeszi-Alag)	129	10:35		sz. v. (Nagyvarasd)	
918	8:00		sz. v. (Kunszentmiklós, Tass)	2001	9											